

Sygnatura akt: V GC 1831/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., 02 sierpnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w V Wydziale Gospodarczym w składzie:

Przewodniczący: SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Protokolant: Anna Woźniakowska

po rozpoznaniu w dniu 02 sierpnia 2017 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko – A. K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. kwotę 11 225,22 złotych (jedenaście tysięcy dwieście dwadzieścia pięć złotych dwadzieścia dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 21 października 2015 roku do dnia zapłaty,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 141,00 złotych (sto czterdzieści jeden złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych oraz kwotę 2 417,00 złotych (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,
3. Kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pozwany obciąża Skarb Państwa.

SSR Magdalena Berczyńska – Bruś

Sygn. akt V GC 1831/16

UZASADNIENIE

Powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. pozwem z dnia 21 października 2015r. wniósł do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny o zasądzenie nakazem zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym od pozwanego A. K. kwoty 11.225,22zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Ponadto, wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu podano, że pomiędzy stronami została zawarta w formie pisemnej umowa nr (...). Przedmiotem umowy było udzielenie pozwanemu kredytu. Powód zobowiązał się oddać do dyspozycji pozwanemu jako kredytobiorcy na czas określony w umowie kwotę 13.050,00zł. Obowiązkiem pozwanego było korzystanie ze środków pieniężnych w sposób określony w umowie, zwrot środków kredytowych wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłata prowizji od udzielonego kredytu. Powód oddał środki pieniężne do dyspozycji pozwanego, który wykorzystał w całości kwotę kredytu. Gdy po stronie pozwanego zaczęły pojawiać się zaległości w spłacie kredytu, powód pisemnie przypominał pozwanemu o obowiązku regulowania zadłużenia. Pozwany obowiązku tego jednak nie wykonał. Powód wypowiedział zatem pozwanemu umowę kredytu z powodu braku terminowych wpłat, a z chwilą wypowiedzenia umowy roszczenie o zwrot pozostałego do spłaty kredytu stało się natychmiast wymagalne. Pozwany nie ustosunkował się w żaden sposób do żądania powoda i nie uregulował zadłużenia.

W dniu 9 listopada 2015r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny wydała nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym orzekła zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany, zachowując ustawowy termin wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości. Wniósł o oddalenie powództwa i o zwrot kosztów postępowania.

W uzasadnieniu sprzeciwu wskazał, że strony faktycznie podpisały umowę, jednak pozwany w chwili jej zawierania był w stanie wyłączającym swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Znajdował się wówczas w ciągu alkoholowym i nie wiedział co robił. Pozew zatem nie zasługuje na uwzględnienie. Ponadto, pozwany nie wie na co zużył środki pozyskane z kredytu od banku. Nie są one w jego posiadaniu, a używając je nie musiał liczyć się z obowiązkiem ich zwrotu.

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2016r. Referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział Cywilny stwierdziła skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazała sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Kaliszu.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 25 października 2016r. Sąd Rejonowy w Kaliszu, I Wydział Cywilny przekazał sprawę do rozpoznania Wydziałowi Gospodarczemu zgodnie z właściwością.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swoje stanowiska.

W piśmie procesowym z dnia 24 listopada 2016r. powód oświadczył, że w dniu 29 października 2016r. doszło do zmiany jego nazwy na (...) Bank Spółka Akcyjna i załączył odpis z Krajowego Rejestru Sądowego, potwierdzający tę okoliczność.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 14 kwietnia 2014r. pozwany zawarł z powodem na piśmie Umowę o FM Kredyt Ekspresowy nr (...) \ (...). Umowa ta była umową o kredyt udzielony pozwanemu jako osobie fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...), Myjnia (...) i polegała na udostępnieniu pozwanemu kwoty kredytu przez bank w wysokości 13.050,00zł.

Obowiązkiem pozwanego było korzystanie ze środków pieniężnych w sposób określony w umowie, zwrot środków kredytowych wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłata prowizji od udzielonego kredytu. W imieniu powoda umowę podpisały A. F. oraz J. B.. Pozwany podpisał umowę osobiście. Umowa została zawarta w siedzibie pozwanego.

Dowód: umowa z 14.04.2014r. (k. 45-48 akt); oświadczenie o poddaniu się

egzekucji (k. 49 akt); regulamin kredytowania działalności

gospodarczej (k. 50-58 akt); tabela prowizji i opłat bankowych (k.

59-74 akt); wyciąg z rachunku bankowego (k. 75-78 akt);

Pozwany zawarł umowę kredytu jako osoba prowadząca działalność gospodarczą. W chwili zawierania umowy nie okazywał żadnych nieprawidłowości w zachowaniu. Do podpisania umowy doszło w siedzibie pozwanego. Gdyby były jakieś wątpliwości inspekcji co do zdolności kredytowej klienta, w przypadku gdy prowadzi działalność gospodarczą, to nie doszłoby do zawarcia umowy kredytowej.

Dowód: zeznania świadka A. F. (00:03:24-00:12:22

minuta rozprawy z dnia 25.10.2016r.); zeznania świadka J.

B. (00:18:29-00:27:03 minuta rozprawy z dnia

25.10.2016r.)

Pozwany wykorzystał w całości udostępnioną mu przez powoda kwotę kredytu. Gdy zaczął zalegać ze spłatą kredytu, powód pisemnie informował go o obowiązku regulowania zadłużenia. Pomimo monitów ze strony banku, pozwany nie regulował jednak swojego zadłużenia wobec powoda.

Dowód: wyciąg z ksiąg banku z dnia 12.01.2016r.(k. 39 akt); historia odsetek

k. 305-306 akt); zestawienie należności i zaległości kapitałowe (k.

307-314 akt)

Powód wypowiedział w dniu 20 maja 2015r. pozwanemu umowę kredytu z powodu braku terminowego regulowania przez niego wpłat z tytułu zaciągniętego kredytu. Z chwilą wypowiedzenia umowy roszczenie o zwrot pozostałego do spłaty kredytu stało się natychmiast wymagalne.

Dowód: umowa (k. 45-48 akt); wypowiedzenie umowy kredytu (k. 40 akt);

dowód nadania przesyłki listem poleconym (k. 41-44 akt);

regulamin kredytowania działalności gospodarczej (k. 50-58 akt).

Pozwany cierpi na chorobę alkoholową. Najgorszy okres w jego życiu to rok 1999. Kilka razy był leczony w ośrodku leczenia uzależnień w S. i w M.. Początkowo leczenie przynosiło żądane rezultaty, ale wracał do picia. Przez wiele lat prowadził działalność gospodarczą. Był to zakład wulkanizacyjny i myjnia. W 2013r. pojawiły się największe problemy w jego działalności. Miało to związek z problemami zdrowotnymi. Był leczony kardiologicznie. W 2013r. miał zakładane by – passy, a w 2016r. założono mu stenta. W 2012r. orzeczono też rozwód z jego winy i musi płacić alimenty na rzecz byłej żony. Wziął kredyt w (...) na budowę myjni w P.. O. myjnię, ale nie udało mu się zarobić na spłatę kredytu. Jest zadłużony w tym banku na około 2.000.000 zł. Miał jeszcze kredyt obrotowy w (...) na kwotę 200.000 zł, ale również go nie spłacił. W K. miał myjnię i dom. Na wszystkich jego nieruchomościach ustanowiono hipoteki na rzecz banku (...). L. K., która pożyczyła mu pieniądze przejęła za długi jego zakład wulkanizacyjny, a jego zatrudniła jako pracownika w tym zakładzie.

Dowód: zeznania pozwanego A. K. (00:04:57-00:27:30

minuta rozprawy z dnia 04.01.2017r.)

Pozwany leczy się psychiatrycznie z przerwami od 1987r., a jego leczenie związane jest z uzależnieniem od alkoholu. Z tego powodu był kilkakrotnie hospitalizowany psychiatrycznie w latach 1989-1992 w (...) w S.. Pozwany ponownie podjął leczenie ambulatoryjne od 30 listopada 2015r. Powodem podjęcia leczenia były objawy lękowo depresyjne zaostrzane reaktywnie w związku z sytuacją życiową. Pozwany co prawda nie zachowuje abstynencji, lecz wbrew twierdzeniom pozwanego jego stan psychiczny od wielu lat pozostaje na podobnym poziomie, co związane jest z czynnym uzależnieniem od alkoholu. Nasilenie objawów nie jest jednak duże i nie powoduje u pozwanego istotnych zaburzeń w jego funkcjonowaniu. W bliskim okresie dnia podpisania umowy z powodem, tj. w dniach od 31 stycznia 2014r. do 01 lutego 2014r. pozwany był hospitalizowany w (...) w K. na Oddziale Kardiologicznym, a w dniach od 28 kwietnia 2014r. do 29 kwietnia 2014r. na Oddziale Urologicznym. Pobyty te były związane z wykonaniem diagnostyki układu krążenia i moczowo płciowego. W karcie informacyjnej z tych pobytów brak jest jednak wzmianek o złym stanie zdrowia psychicznego pozwanego. Nie zlecano również konsultacji, czy dalszego leczenia psychiatrycznego. W dniach 25 stycznia 2014r. oraz 11 czerwca 2014r. u pozwanego wykonano badanie rezonansu magnetycznego (MR) głowy. W badaniach tych nie ujawniono objawów mogących w sposób istotny wpływać na zdolność podejmowania przez niego decyzji. Nie ukazują one również progresu zmian chorobowych. Z notatki z wizyty lekarskiej z leczenia neurologicznego A. K. z dnia 08 kwietnia 2014r., najbliższej dniu podpisania umowy kredytu z powodem, tj. 6 dni przed podpisaniem tej umowy wynika, że pozwany posiada „samopoczucie bardzo dobre”. Podkreślenia wymaga

również fakt, iż z relacji pozwanego wynika, że podpisywał on w tym okresie wiele podobnych umów, a pieniądze uzyskane w ten sposób miały pozwolić na spłatę wcześniejszych zobowiązań. Należy zatem uznać, że w dniu 14 kwietnia 2014r. pozwany działał z pełnym rozmysłem, z góry powziętym planem, a sama czynność wymagała od niego umiejętności planowania, świadomego rozeznania i umiejętności wprowadzania w życie zaplanowanych działań. W okresie tym poziom nasilenia objawów depresyjnych i lękowych nie był więc na tyle duży, żeby zaburzać w stopniu wyłączającym u pozwanego zdolność do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji oraz wyrażania woli.

Dowód: dokumentacja medyczna pozwanego (k. 101-136, 150-260 akt);

opinia biegłego sądowego lekarza specjalisty psychiatrii M.

G. (k. 439-445 akt).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o powołane wyżej dokumenty, zeznania świadków A. F. i J. B., na podstawie opinii biegłego sądowego lekarza specjalisty psychiatrii M. G. oraz częściowo zeznań pozwanego.

Sąd nie dał wiary zeznaniom pozwanego A. K., w zakresie jego twierdzeń, że nie mógł świadomie i swobodnie podejmować decyzji i wyrażać woli w dniu zawierania przez niego umowy z powodem, albowiem są sprzeczne z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, zeznaniami świadków, a także wydaną przez biegłego opinią. Świadców nie potwierdzili, aby pozwany dnia 14 kwietnia 2014r., tj. w chwili zawierania umowy kredytu z bankiem znajdował się w stanie upojenia alkoholowego, a z opinii biegłego wynika, że był wówczas w pełni świadomy podejmowanych przez niego czynności.

Sąd zważył co następuje:

Strony łączyła określona w art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo Bankowe Dz.U. 2015.128 j.t. umowa kredytu, przez którą bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz prowizji od udzielonego kredytu.

Umowa ta została wypowiedziana przez bank na skutek braku spłaty zadłużenia przez pozwanego.

Postępowanie dowodowe nie potwierdziło, że w chwili zawierania umowy pozwany był w stanie wyłączającym swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli albowiem znajdował się wówczas w ciągu alkoholowym i nie wiedział co robił.

Stosownie do treści art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Złożenie przez jedną ze stron czynności prawnej oświadczenia woli w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli skutkuje bezwzględną nieważnością czynności (vide: K. Pietrzykowski, Komentarz, 2015, t. I, art. 82, s. 381; Gniewek, Machnikowski, Komentarz, 2016, art. 82, s. 229; Gudowski, Komentarz, 2014, Ks. I, art. 82, s. 677; M. Gutowski, Komentarz, t. I, art. 82, s. 566). Sankcja bezwzględnej nieważności oznacza, że czynność jest nieważna ex ante, a fakt ten sąd bierze pod uwagę z urzędu. Nieistotne jest, czy osoba, której złożone zostało oświadczenie, działała w dobrej wierze. Ustawodawca chroni jedynie interesy osoby, która złożyła oświadczenie w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nieistotne jest także, czy oświadczenie woli złożone przez osobę działającą w stanie wyłączającym świadome albo swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli wywołać miało dla tej osoby niekorzystne czy korzystne skutki prawne.

Oświadczenie złożone przez osobę w stanie depresji nie jest automatycznie nieważne jako złożone w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Stan depresji nie jest równoznaczny z permanentnym brakiem świadomości podejmowanych decyzji. W celu ustalenia, czy oświadczenie woli złożone przez osobę w stanie depresji było skuteczne należy zbadać, czy w chwili składania tego oświadczenia osoba ta znajdowała się w stanie umożliwiającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 09.03.2011r., I ACa 1506/10, L.).

W orzecznictwie stan wyłączający świadomość rozumiany jest jako „brak rozeznania, niemożność rozumienia zachowań własnych i cudzych, niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania”, natomiast stan wyłączający swobodę ma miejsce w przypadku występowania niemożliwego do przełamania wewnętrznego przymusu postąpienia w określony sposób (por. wyr. SN z dnia 18.05.2016r., V CSK 578/15, L.). Wyłączenie świadomości lub swobody będzie miało miejsce w szczególności w przypadku choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego lub innego rodzaju zaburzenia czynności psychicznych, np. alkoholizm, narkomania (por. K. Pietrzykowski, Komentarz, 2015, t. I, art. 82, s. 385; Gudowski, Komentarz, 2014r., Ks. I, art. 82, s. 677; M. Gutowski, Komentarz, t. I, art. 82, s. 569). Choroba psychiczna albo innego rodzaju zaburzenia nie powodują automatycznie, że osoba, która złożyła oświadczenie woli, uważana być powinna za składającą to oświadczenie w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Konieczne jest ustalenie, czy w chwili wyrażania oświadczenia działała ona z dostatecznym rozeznaniem. Nie jest bowiem wykluczone, że mimo choroby psychicznej lub innych zaburzeń oświadczenie złożone zostało przez osobę działającą świadomie i swobodnie (vide: wyrok SA w Białymstoku z dnia 15.10.2015r., I ACa 491/15, L.). W każdym przypadku badania, czy oświadczenie woli złożone zostało w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, sąd obowiązany jest skorzystać z pomocy biegłych lekarzy psychiatrów (por. B. Lewaszkiewicz-Petrykowska, System Pr. Cyw., t. I, 1985, s. 657). Ocena, czy osoba składająca oświadczenie woli znajduje się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, dokonywana powinna być według stanu istniejącego w chwili wyrażenia woli (wysłania komunikatu), a nie w chwili, gdy oświadczenie uważane jest za złożone (vide: K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Wydanie 16, 2017r., art. 82).

Według opinii sądowo psychiatrycznej wydanej w niniejszej sprawie przez biegłego lekarza specjalistę psychiatrę M. G. pozwany zawierając umowę z powodem, jak i chwili obecnej posiada zaburzenia lękowo depresyjne mieszane i jest uzależniony od alkoholu. Występujące u pozwanego zaburzenia nie miały jednak wpływu na zdolność do świadomego i swobodnego powzięcia decyzji i wyrażania woli w dniu zawierania przez niego umowy z powodem, tj. w dniu 14 kwietnia 2014r.

Przyjąć zatem należy, że pozwany w chwili zawierania umowy znał treść tej umowy oraz jej warunki, które zostały przez pozwanego świadomie zaakceptowane jego własnoręcznym podpisem. Pozwany wiedział, że zaciągnięty kredyt w wysokości 13.050,00zł należy spłacać w odpowiednich terminach i w z góry określonych przez bank ratach, czego pozwany jednak nie czynił.

Mając powyższe na uwadze należało orzec jak w pkt 1 sentencji wyroku. Odsetki za zwłokę należą się powodowi w oparciu o art. 481 k.c.

Jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi (art. 481 § 1 k.c.).

Orzeczenie o kosztach postępowania wydano na podstawie wynikającej z art. 98 k.p.c. zasady odpowiedzialności za wynik procesu i obciążono nimi w całości przegrywającego spór pozwanego. Na koszty które pozwany ma obowiązek zwrócić powodowi złożyła się opłata sądowa uiszczona w elektronicznym postępowaniu upominawczym w wysokości 141 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone w kwocie 2.400 zł w oparciu o § 6 pkt.5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez

Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz.U. Nr 163, poz.1349 z późn. zm. wraz z opłatą skarbową w wysokości 17 zł od pełnomocnictwa.

Kosztami sądowymi, których nie miał obowiązku uiścić pozwany tj. kwotą 691,12 zł stanowiącą koszt sporządzenia opinii biegłego, obciążono Skarb Państwa wobec braku możliwości wydania innego rozstrzygnięcia na podstawie art. 113 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 28 lipca 2005r. (t.j. Dz.U. z 2016r., poz.623)

/-/SSR Magdalena Berczyńska-Bruś